

traire; si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri et Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Tusculi, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, Nonis Octobris; Pontificatus Nostri anno quarto.

De praestantia Juris Canonici. Oratio habita
a D. Doctore Antonio a J. Paredes.

Non anceps diu esse potui, praeclarissimi antistites, dum ad hanc de iuris canonici praestantia orationem studium operamque navarem, quibus verbis, quave ratione dicendi principium instituerem. Quid enim mihi opportunum magis occurrisset, quam ad notissimam vestram confugere clementiam, utpote quae eo maior est, quo praestantiores sapientiae et eruditionis dotes animum vestrum exornant?

Neque enim ulla me ambitiosa rerum mearum opinio fallit, ut qualiscumque haec canonica disquisitio digna sapientia, digna Amplitudine Vestra existimarem. Verum cum mecum ipse reputarem, qua benevolentia ac sollicitudine hanc solemnem Universitatis Pontificiae inaugurationem praesentia vestra iucundare non dedignati estis, nihil magis optabam quam ut voluntatis gratique animi significationem Vobis aliquam exhiberem, non quo parem beneficio gratiam referri posse arbitrarem, sed ne plane tanti beneficii viderer immemor.

Hisce expositis, ut consulam brevitati, propositam quaestionem aggredior.

Jurisprudentia, aiebat Ulpianus, est divinarum humanarumque rerum notitia, iusti atque iniusti scientia. Et Leo

imperator, causam virorum qui iurisprudentes audiunt, extollens ait: Advocati qui dirimunt ambigua fata causarum, suaeque defensionis viribus in rebus saepe publicis ac privatis lapsa erigunt, fatigata reparant: non minus provident humano generi, quam si praeliis atque vulneribus patriam parentesque salvarent. Neque enim solos nostro imperio militare credimus illos, qui gladiis, clypeis et thoracibus nituntur, sed etiam advocatos. Militant namque causarum patroni, qui gloriosae vocis confisi munimine, laborantium spem, vitam et posteros defendunt.

Jam vero si tot laudibus et encomiis tam sapientes quam imperatores civilem iurisprudentiam et in ea peritissimos viros extollunt, quanto magis laudari maioribusque encomiis prosequi meretur iurisprudentia canonica utpote quae tantum civili tum origine, tum universalitate, cum intrinseca excellentia praestat.

Et re quidem vera, iurisprudentia civilis divinarum rerum notitiam audit, tantum ex eo quod ius naturae et gentium quod profecto divinum est, explicat et ad praxim reducit; ius autem nostrum vere divinum est. Promanat enim ab ipso Christo et a potestate spirituali, Petro eiusque in apostolica sede successoribus immediate a Christo communicata. Ipsi enim ad gubernandam Ecclesiam, et stabiliendam et propugnandam evangelicam doctrinam, sive conciliis coactis, sive per responsiones ad eos qui in rebus dubiis et controversiis sedis apostolicae definitionem exquirebant, sive per constitutiones litterasve encyclicas aliquid ad bonum Ecclesiae decreverunt, ex quibus legislatio illa canonica tandem in decretalibus Gregorii IX collecta, cuius notitia, interpretatio et applicatio efficit scientiae canonicae obiectum formale. Praestat etiam universalitate; quia dum ius civile semper certum dumtaxat populum adstringit, ius canonicum omnes Christi fideles per mundum universum sparsos coerces; totus enim orbis terrarum subest conditoribus huius

iuris, Christo nimirum, eiusque in terra vicariis; imo si ius civile romanum quamdam obtinuit universalitatis speciem, hoc a legibus canonicis accepit; nam ut aiebat D. Thomas in Commentario in cap. II ad Tess.: "Romanum Imperium nondum cessavit sed commutatum est de temporali in spirituale novam vitam, veramque universalitatem acquirens."

¿Quid nunc de eius intrinseca excelentia dicam? Jus Canonicum media incedit via Theologiam inter et ius civile. A prima ortum habuit, eique comitatur et plurimum confert ut obiectum assequi valeat. Sacra Theologia est inter scientias excellentissima utpote quae ipsum Deum immediate attingit; sed canones illam ipsam doctrinam theologiam fovent ac tuentur unde a priscis theologia practica vel theologia rectrix appellati sunt. Equidem Sacra Theologia fidem docet, haereticosque condemnat; sed sacri canones media oportunissima tradunt ut fides in animis foveatur et crescat, ne ignorantia obscuretur, vel tepore languescat, dum leges statuit ad fidem profitendam, simulque haereticorum proterviam censuris compescuit. Iterum Sacra Theologia de divino episcopatus origine nos redit certos, maioritatem episcopi supra presbyteros luculentissimis probationibus demonstrat; at statuta et leges quibus electio et confirmatio episcopi moderatur, ipsiusque iura, praeminentiae, necnon et obligationes in iure canonico traduntur. Hinc magnae laudes, quibus praestantissimi auctores, eos prosequuntur qui huic studio totis viribus incumbunt. Quantumcumque labor hic, aiebat Pirhing, agendo de studio Juris canonici, sit difficultate ferreus; utilitate tamen est aureus. Et Wagnereck non minore encomio iuris studiosos concinnat cum ait: Sacri canones proximum post Sacrae Scripturae thesauros locum habent, dignitateque sua et usu omnes alias scientias longe superant. Nec Cardinalis Ostiensis a citatis auctoribus passus est superari cum "Hanc nostram legem sive scientiam, vere posse scientiarum scientiam nuncupari,

statuit. Et tandem ut nomen a maioribus satis cognitum pro colophone adiiciam liceat mihi cl. Berardi citare aientem: "Dicere soles eum qui insalutata canonum disciplina theologus, aut qui insalutata Theologia canonum magister audit, non Theologiam aut canonum disciplinam, sed theologiae vel canonum disciplinae dimidium possidere."

Quod si tot gravium virorum collectis sententiis aliquid addere opus sit, vel ipsam Ecclesiam audiamus quae studium iurisprudentiae canonicae viris ecclesiasticis nedum commendavit, verum etiam imperavit: *sciant sacerdotes Scripturas Sacras et canones, et omne opus eorum et doctrina consistat* (canon I. dut. 38 desumptus e Concilio Toletano IV can. 26). *Nulli sacerdotum liceat canones ignorare* (canon 4). Nec uberius studium nostro statui congruentius commendari potuisset; in hisce enim, sacris voluminibus quae post Divinam Sripturam primum obtinent locum, sunt arma, spes, protectio nostra ut ait Julius II Papa ad Episcopos orientales; Nolite errare fratres charissimi, doctrinis vanis et extraneis nolite abduci. En instituta Apostolorum et apostolicorum virorum, canonesque habetis. His fruimini, his circumdamini, his delectamini, his armamini, ut his freti, circumdati, delectati, armati contra cuncta inimicorum iacula persistere valeatis.

At ne longiore vos sermone morer, reliquum est ut liceat mihi hanc diem periucundam salutare in qua nova et nobiliora pro canonica disciplina addiscenda incitamenta condita sunt. Et re quidem vera nobis optatissimum accidit, ut iam fere exeunte quarto decennio a die quo nobilissima et amplissima Universitas Mexicana desiit, nunc denuo gratia et benignitate Sapientissimi Pontificis Leonis XIII restituta auspice ac praestite praeclarissimorum Episcoporum coetu studiorum condamus novum saeculum eorum ductu et auspiciis initari. Et quia maxima laetitiae voluptate perfundimur ex praesentia tua, vir amplissime, qui apud nos Ro-

mani Pontificis vicem geris, illud postremo supplices oramus ut huius universitatis moderatores, doctores atque alumnos fidei ac tutelae Tuae commendatos habeas, utque Summum totius christianae gregis Pastorem de firmissimo nostrae fidei et amoris erga eum obsequio, certiolem facere non renuas.

—•••—

**De praestantia theologicae scientiae, oratio habita
a D. Doctore Aristaeo Aguilar.**

EXCELLENTISSIMI VIRI,
AUDITORES AMPLISSIMI,
ADOLESCENTES DISCIPULI OPTATISSIMI:

Omnes quidem mihi laudibus digni videntur qui in assequendis naturalibus ut dici solent, scientiis operam suam collocant; sed singularibus ac praecipuis qui veluti maiore quodam numinis afflatu percussi, caeteris omnibus posthabitis, ad divinarum rerum intelligentiam omnes cogitationes suas atque omnia studia contulerunt. Nam si, eorum omnium quae in universitate rerum cernuntur, unumquodque naturali perficiendi sui desiderio tenetur, et animus noster ad similitudinem Divinitatis effectus tanto perfectior est, quanto propius ad illud ex quo ductus et propagatus est exemplar accedit; dubitari profecto non potest quin ea sit omnium praestantissima facultas, quae quoad eius fieri potest, divina cum humanis copulando, mortalitatem nostram, quantum illius imbecillitas patitur, divinae naturae arctissima colligatione devincit.

De illius mihi facultatis laudibus, hodierno die, sermonem habere demandatum est ab eo, cuius apud me plurimum valet et apud omnes peneque valere debet auctoritas, non ut

eas quidem singillatim percensere omnes, ac flore orationis convestire conarer (quod et praecipere iniquum esset et suscipere temerarium); sed ut ex illa copia fere innumerabili pauca quaedam seligerem de quibus ex hoc amplissimo loco, vobis audientibus explicarem.

Qua de re, cum mecum initio agerem, refugiebam equidem tanti oneris magnitudinem, veritus ne id mihi contingeret, quod hospiti alicuius scientiae solet accidere, praecipue ex eo quod inter viros eruditissimos mihi esset loquendum et quidem de rebus divinis; quod exigit divinum orationis genus et facultatem dicendi, quae vires meas omnino superare cuilibet vestrum inde a prima fronte videbitur. At ista antea fortasse maiore quadam cautione providenda erant, nunc autem iam semel altum ingressis, vela facienda sunt quaecumque nos tempestas accipiat. Illud solum a vobis summopere contendo, ut, quando omne mihi perfugium in vestra bonitate ac clementia situm est, tenuitatem meam vestro favore sublevetis, quo mea oratio, his secundis veluti subiecta ventibus, in portum quem sibi proposuit, facilius sese recipiat: incipiamus ergo.

Si nihil diceremus aliud nisi, eam quae antiquissimo vocabulo Theologia dicitur, scientiam esse, quae Dei Optimi Maximi sapientiae thesauros hominibus ostendit; tamen hoc, ut opinor, liquido constaret, quanto aeterna temporalibus, immortalia caducis, divina humanis antecellunt; tanto esse hanc facultatem caeteris omnibus anteposendam. Sed quemadmodum qui praeclari alicuius aedificii pulchritudinem pervidere ac penitus cognoscere cupiunt, non satis sibi esse ducunt, illud uno totum adspectu contemplari; sed singulas etiam partes accurate perlustrandas sibi ac considerandas putant; ita nos si huius praestantissimae facultatis partes paulisper excutere voluerimus, tunc tandem, quanta illius sit pulchritudo intelligemus.

Theologia igitur, eruditissimi viri, ut a maioribus nostris

accepimus duabus praecipuis partibus constat, quarum una de actu conformatione cum lege et conscientia agit; altera de adhaesionis intellectus nostri rationabili obsequio, ut Paulus aiebat, pertractat. Prima ut fundamentum, habet legem, quae non ab humano profecta est consilio neque similis earum, quae hominum arbitrio feruntur in quibus multa inepte, nonnulla etiam impie sancita reperies; sed quae primum ab huius universitatis Parente hominum omnium mentibus impressa atque insignita, dein eiusdem Dei digito in libris sacris insculpta est, ne ulla improbis relinqueretur occasio suis ignorantiae facinoribus simulandis. Hanc in duo summa capita complecti liceat: eorum prius ad verum cultum Numinis reducitur; posterius vero ad relationes homines inter subditos et superiores tuendas pertinet, atque haec nunc iam apud omnes audit Moralis Theologia.

Atque hic per transennam saltem liceat agnoscere imbecillitatem nostrae naturae ex eo quod, quamvis pauca admodum ea quae suapte natura facillima praecepta sint, semper tamen deficiamus alicubi, neque unquam stabilem inoffensumque cursum perpetuo retineamus. Tremefactus itaque hac comparatione, Christo animus se indigere cognoscit in cuius sinum confugiat, cuius se viribus provehat, sub cuius bonitate tutus ab his quae lege proposita sunt supplicii delitescat: unde rectissime Paulus legem paedagogum, qui veluti manu apprehensos nos ad Christum deducat nominasse videatur.

Haec lex superat omnes vel ex eo, quod ab eo qui solus veri Dei nomine censendus est nobis traditam accepimus, ut nihil neque immutari, neque adici neque detrahi possit.

Sed deveniamus ad aliam partem Theologiae, quae iam ab omnibus dogmatica scholastica dicitur.

Huius excellentiam, huius laudes in eo consistere intelligimus quod omnia, quae de religione, Dei natura animi-

que immortalitate, clarissima methodo atque luce sole clariore nostris mentibus patefaciat.

Haec Theologia est vere proprieque scientia christiana; nam ipsa Christus aperitur, qui, modo firma in ipsum persuasione nitamur, non vana et otiosa, quam multi innaniter iactant haeretici inquam protestantes; sed solida ac bonarum actionum perpetuo foecunda, nos, velut humeris suis impositos, tollet in coelum. ¡Oh rem omni praedicatione maiorem! ¡Oh nuntium vere iucundum et laetabile! Te, Christe Optime, ut nos liberares omnium Dominus cum esses, servi formam assumpsisse. Te, nobis quietem tuis laboribus, libertatem tua servitute, vitam denique tua morte peperisse. Et quisquam erit, qui alias omnes si in unum conferantur scientias cum hac qua, ista tam pulchra, tam admirabilia, tam divina traduntur ullo modo comparandas putet? Haec certissime una est omni cura, studio, contentione dignissima. Haec una est non tam liberalis vocanda, quam liberatrix. Haec aurea illa catena est, qua cum coelestibus terrestria copulantur. Haec scala illa est, quam olim, per quietem, sanctissimus Jacob Patriarcha vidit, cuius gradibus in coelum scandere liceat, atque illic Deum intueri, admirari, adorare demittentem semetipsum ex antiquissimo illo maiestatis suae fastigio, seque accommodantem ad nostrae humanae conditionis humilitatem.

Atque haec quidem quamvis eiusmodi sunt, ut ad excitandum inflammandumque quemlibet torpentem animum sufficere posse videantur; tamen ex tam ubere campo aliquid amplius, nisi molestum est proferamus oportet.

Vere emin illud affirmari posse videor, eruditissimi viri, rerum omnium cognitione dignarum in Theologia dogmatica florem contineri, in aliis scientiis nonnisi germina conspici. Nam quis nescit quantopere in perscrutandis rerum principiis veteres philosophi se torserint, quamque nihil, si res ad verum exigatur effecerint? Alius mundum hunc et

quidquid in eo adspectabile continetur, putat ex temeraria quadam minutissimorum corporum, concursione coaluisse: alius aeternum esse eum neque unquam desitutum, neque exordium ducentem ab ullo temporis principatu, non animadvertens hac ratione illam, a qua ipse tantopere abhorrebat infinitatem induci: qui vero optime sensisse creduntur, tamen Deum veluti comitem quamdam materiam adiungunt quasi artifex qui sine materia nihil possit efficere.

Quid vero theologi? Huius universitatis auctorem esse ac effectorem Deum, qui cum innumerabilibus saeculis antecessisset, quo temporis puncto ipsi placuit, mundum hunc et quae illius ambitur continentur sine ulla materia, verbo tantum ac nutu suo ex nihilo fecit; eundemque assidue sua bonitate ac prudentia continere, moderari, fovere ac rerum temporumque varietates et vicissitudines imperare; ipsumque tandem haec et caetera omnia, non fortunae temeritate aut vi ulla materiae dirigere; sed divina sua providentia temperare.

Contemplemur et alia. Quid de humano animo philosophi? Alius eum cor esse dicit, alius cerebrum, alius cordi suffusum sanguinem, alius spiritum innatantem sanguini, alius harmoniam quamdam, alius eum ex atomis, alius ex numeris conficit; ut mihi ista consideranti, omnes certamen insaniae suscepisse videantur. Illa vero multo etiam apud eos perturbatior ac implicatior quaestio est, permaneatne animus corporeis solutus vinculis; an qui corporum, idem sit interitus animorum. Epicurus interire eos putat. Stoici longam ei vitam sed non perpetuam tribuunt. Pythagoras vero iucundus est qui remanere illos quidem docet; sed ex corporibus in alia corpora migrare. Quid de iisdem rebus theologi? Animum hominis simplicem et individuum esse naturam, ad exemplar Divinitatis expressam, licet ortus participem, tamen interitus expertem quae corpore soluta, si se pure ac pie gesserit, in coelum evolet aeternam illic

Dei beneficio adeptura felicitatem; sin se malis iisque inexpiabilibus cupiditatibus corrumpendam dederit, ad inferos nunquam desituris suppliciis damnandan deprimatur.

Quod si quae de Deo a balbutientibus philosophis dicta sunt, cum solida theologorum doctrina comparare libuerit, reperiemus hos quidem certa omnia et explorata et salutaria tradere; illos vero neque satis quid dicant intelligere et credula ingenia perniciosissimarum opinionum laqueis implicare.

Quod si quis eam, quae ex levioribus studiis percipitur, amoenitatem requirit in feracissimis theologiae campis statim inveniet. Nam si poeticis modulationibus aures demulcere meditatur, quis unquam ita in hoc genere excelluit ut cum Moysi, cum Job, cum David et aliis prophetis ac cum Gregorio Nazianzeno, Basilio ac Chrysostomo posset comparari? Homerus, Pindarus, Virgilius et Horatius quid aliud concinerunt nisi levissima, nugis plena, inutilia dum e contra illi Dei laudes, magnificentiam, misericordiam ac iustitiam verbis pulcherrimis retulerunt.

Quod si nos ad historias conferamus, unde veriores ac scitu digniores, quam ex Sacris Litteris repetere poterimus?

Felicissimi illi quorum animus ita est paratus, ut nunquam suavius quam in hisce studiis conquiescant: non eos aut inanium dignitatum, aut fluxarum opum adurit sitis; non eos voluptatum illecebrae molliunt et pravis omnibus cupiditatibus soluti ex illo perenni puteo aquam aeternae vitae effectricem hauriunt; ex illis perpetuo virentibus campis flores suavissimos colligunt quorum nunquam est suavitas moritura: Deo inserviunt, Deo adhaerent, eius tantum gloriae operam navant: eo fruuntur, quaeque olim plene percepturi sunt gaudia, ea iam nunc mente et cogitatione percipiunt. Ergo sive domi sive foris versentur, cum Deo assidue colloquuntur, sive prosperis rerum utantur successibus eidem

prosperitatis suae auctori gratias agunt; sive quid eis adversi accidat, eidem sacrificium offerunt, neque indignantur; sed verbo divino sese solantes quidquid a Deo immititur, summi beneficii loco habendum esse ducunt. Proh Deum immortalem: quid est si hoc non est feliciter servire et in terris vitam coelestium imitari? Oh vitae Theologia dux! Oh virtutum omnium parens, vitiorum expultrix, animorum liberatrix! Quid sine te non modo nos, sed omnino vita hominum sine te esse potuisset? Tu depravatas impurissimis opinionibus hominum mentes velut de integro interpolasti: tu distractos dissipatosque variis idolorum cultibus homines in unius verae religionis societatem convocasti: tu magistra morum ac disciplinae fuisti: tu divinitus exorta tenebras ignorantiae penitus dissipasti: tu ignis ille coelestis quem Christus in terras attulit, sine quo vita consistere non potest: tu et vitae tranquillitatem largita nobis es, et mortis terrorem sustulisti.

Beatos igitur, qui ad te tanquam ad portum confugiunt. Beatos, qui se tibi a teneris unguiculis penitus totosque tradunt. Beatissimum Leonem XIII Pontificem Maximum, qui nostris hisce temporibus studia Theologiae provehere toto petore incubuit: qui Thomam virum angelicum magistrum proposuit tironibus et ducem.

“Doctrinam Thomae Aquinatis, utar verbis Pontificis, studeant magistri in discipulorum animis insinuare, eiusque prae caeteris soliditatem atque excellentiam in perspicuo ponant. Eamdem academiae illustrent ac tueantur.” Hanc purissimam doctrinam haec universitas nostra quae hodie auspice Deo et ad gloriam tum Summi Pontificis tum Illustrissimi nostri Archiepiscopi sumit initium, defendet ac propagabit.

Atque hic ut finem orationi meae imponam, verba adiiciam ipsius Pontificis in litteris ad Urbis Vicarium, paucis abhinc annis datis: “Summa esse contentione et assiduitate eni-

tendum ut clericorum ordo quotidie magis doctrinarum cognitione floreat. Cuius necessitatem rei maiorem efficit natura temporum: propterea quod in tanto ingeniorum cursu tamque inflammato studio discendi, nequaquam posset clerus in muneribus officiisque suis cum ea qua par est dignitate atque utilitate versari si quae ingenii laudes tantopere expetuntur a caeteris eas ipse neglexerit.” Vos idcirco, viri optimi, qui partim huius praestantissimae disciplinae verticem consequuti estis, partim illius principia nunc didiscitis, macte animo adlaborate neque vos aut difficultates deterreant, aut voluptates avocent quominus in sacratissima hac scientia proficiscamini. Vobis enim vigiliarum laborumque vestrorum et magna hic inter homines praemia et maiora sunt in coelo divinitus constituta.

